

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
2.Bf.317/2012/14. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2013. év január hó 22. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

ítéletet:

A különösen nagy kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2012. év május hó 3. napján kelt 9.B.1051/2011/66. számú ítéletét az I.r. és II.r. vádlottak tekintetében **megváltoztatja.**

Az I.r. vádlott vonatkozásában a Békéscsabai Városi Bíróság 6.B.181/2010/76. számú ítéletében az I.r. vádlottal szemben magánokirat-hamisítás vétsége miatt alkalmazott próbára bocsátást kimondó rendelkezést tekinti hatályon kívül helyezettnek.

A vádlottak magánokirat-hamisítás vétségeként értékelt cselekményeit folytatólagosan elkövetettnek minősíti.

Az I.r. vádlott halmazati büntetését - melyet magánokirat-hamisítás vétsége miatt is kiszabottnak tekint - 2 (kettő) év 6 (hat) hónap börtönbüntetésre és 2 (kettő) év közügyektől eltiltásra súlyosítja. A szabadságvesztés büntetés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését mellőzi.

A II.r. vádlott börtönbüntetését 3 (három) év 2 (kettő) hónapra súlyosítja.

A II.r. vádlottal szemben a Békés Megyei Bíróság B.465/1997/23. számú ítélete kapcsán alkalmazott feltételes szabadság megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Az állam által viselt bűnügyi költség összege 5.468.000 (Ötmillió-négyszázhatvannyolcezer) Ft.

A I.r. vádlott lakhelye: 5600 Békéscsaba, Kvasz András utca 2.

Az ítélet bevezető részéből a 2012. január 27-i tárgyalási napra utalást mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A II.r. vádlott köteles a másodfokú eljárásban felmerült 10.320,- (tízezer-háromszázhusz) forint bűnügyi költséget az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Törvényszék a 2012. május hó 3. napján kihirdetett 9.B.1051/2011/66. számú ítéletével I.r. és II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett hitelezési csalás büntetében (Btk.297/A.§), 2 rb. társtettesként elkövetett csalás büntetének kísérletében (Btk.318.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés c./ pont, (7) bekezdés b./ pontja) és 2 rb. magánokirat-hamisítás vétségében (Btk.276.§), melyet 1 esetben bűnsegédként követtek el.

A Békéscsabai Városi Bíróság 6.B.181/2010/76. számú ítéletében az I.r. vádlottal szemben magánokirat-hamisítás vétsége miatt kiszabott próbára bocsátás intézkedést hatályon kívül helyezte és a próbára bocsátást megszüntette.

Az I.r. vádlottat halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre, 5 év gazdasági társaságoknál betöltött vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra ítélte, a szabadságvesztés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette.

A II.r. vádlottat mint visszaesőt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap börtönbüntetésre és 3 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította, a házi őrizetben töltött időt akként rendelte beszámítani, hogy 4 nap házi őrizetben töltött idő 1 nap szabadságvesztésnek felel meg.

Megállapította, hogy a II.r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Vele szemben a Békés Megyei Bíróság B.465/1997/23. számú ítélete kapcsán alkalmazott feltételes szabadságot megszüntette.

A III.r. vádlottat az ellene társtettesként, folytatólagosan elkövetett csalás büntette (Btk.318.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b. / és c./ pontja, (7) bekezdés b./ pontja) és 2 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk.276.§), a IV.r. vádlottat az ellene társtettesként elkövetett csalás büntetének kísérlete (Btk.318.§ (1) bekezdés, (6) bekezdés a./ pontja) miatt emelt vád alól felmentette.

Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész az I.r. és a II.r. vádlottak terhére a büntetés súlyosításáért, a II.r. vádlott védője enyhítésért jelentett be fellebbezést.

Az ítélet a III.r. és a IV.r. vádlottakkal szemben 2012. május hó 3. napján jogerőre emelkedett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.867/2012/1. számú átiratával az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást. A cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta és értékelési körébe vonta. A tényállást az I. és II.r. vádlottaknak a tények vonatkozásában tett túlnyomórészt beismerő, a tárgyaláson részben a bűnösséget is elismerő vallomása, a vádlott társak és tanúk vallomása, valamint a bizonyítás anyagává tett okirati bizonyítékok alapján hibamentesen állapította meg, és indokolási kötelezettségének is eleget tett. Ennek során tényállási pontonként haladva megvizsgálta a vádlottak védekezését, megjelölte, hogy azokból mit és mennyiben talált elfogadhatónak. Vizsgálta a vádlottak tudattartalmát és a bizonyítékok egyenkénti és összefüggéseiben való elemzése alapján vont következtetést arra, hogy az I. és II.r. vádlottakat az egyes tényállási pontokban írt cselekmények esetében milyen szándék vezérelte. Valamennyi releváns tényállási elemről elszámolt, álláspontját kellően megindokolta, okfejtése megfelel a logika és életszerűség szabályainak.

A megállapított tényállásból okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, törvényes a minősítés is. A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket alapvetően helytállóan határozta meg, azonban azok köre részben helyesbítésre, részben kiegészítésre szorul. A bíróság szerint I.r. vádlott jelen cselekmények megítélése szempontjából büntetlen. Ezzel szemben az állapítható meg, hogy az I.r. vádlottat 1998. január 7. napján jogerős ítélettel csalás büntette és más bűncselekmények miatt végrehajtandó börtönbüntetésre ítélte a bíróság. Így nemhogy enyhítőként nem értékelhető, hanem kifejezetten súlyosító tényező, hogy a vádlott korábban hasonló jellegű bűncselekmény miatt volt már elítélve. A II.r. vádlottnál nem egyszerűen a büntetett előélet súlyosít, hanem a visszaesői minőség, illetve az, hogy cselekményeit részben feltételes szabadság hatálya alatt követte el. A büntetés meghatározásánál sem a személyi sem a tárgyi oldal nem indokolja egyik vádlott esetében sem az enyhítő szakasz ilyen mérvű alkalmazását, I.r. vádlottnál a büntetés felfüggesztését. A büntetett előéletű vádlottakkal szemben 5 éves alsó határral induló, többszörös halmazat miatt kiszabásra kerülő büntetésnél - még ha részbeni kísérlet és az egyébként nem kirívó időmúlás miatt elfogadható is az enyhítő szakasz alkalmazása,- a kiszabottnál jóval hosszabb tartamú börtönbüntetés kiszabása indokolt. I.r. vádlott esetében a büntetés felfüggesztésére nincs ok, helyette közügyektől eltiltás szükséges.

Indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla nyilvános ülésen - melyen nem vesz részt - a Fővárosi Törvényszék ítéletét mindkét vádlott vonatkozásában változtassa meg, a börtönbüntetés tartamát mindkettejük esetében emelje fel, I.r. vádlottnál a büntetés felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzze, helyette közügyektől eltiltás mellékbüntetést alkalmazzon. Egyebekben az ítéletet hagyja helyben.

A nyilvános ülésen az I.r. vádlott védője perbeszédében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat betartotta, körültekintő bizonyítást folytatott le, a tényállási elemeket értékelte, a cselekmény minősítése is törvényes. Hivatkozott arra, hogy az I.r. vádlottat 1998-ban ítélték el csalásért, egy 15 évvel korábbi bűncselekmény nem indokolja, hogy egy rendezett körülmények között élő, kiskorú gyermekéről gondoskodó személlyel szemben letöltendő szabadságvesztést szabjon ki a bíróság. A vádlott által előzetes letartóztatásban, majd házi őrizetben töltött időnek a beszámításával csak néhány hónapra kellene visszamennie a börtönbe, ezzel a büntetés káros hatásai érvényesülnek. Hangsúlyozta, hogy az időmúlás a vádlottnak nem róható fel, illetve a cselekmények kísérleti szakban maradtak. Indítványozta az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

A II.r. vádlott védője perbeszédében a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezés elutasítását kérte. A tényállást megalapozottnak tartotta, a minősítést sem támadta. Álláspontja szerint nem merült fel olyan körülmény, amely II.r. vádlott esetében okot adna a súlyosításra. A további időmúlásra figyelemmel kérte a büntetés enyhítését.

Az I.r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozásában megbánásának adott hangot.

A másodfokú bíróság a Be.348.§ alapján a bejelentett ellentétes irányú fellebbezésekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást teljes terjedelmében felülbíráta.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárást a vonatkozó perrendi szabályok túlnyomó többségének betartásával kellő alapossággal és részletességgel folytatta le.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az egyik ülnök személyében beállott változás folytán a bíróság az eljárást a 2012. február 1-jei határnapon előről kezdte, a 2012. január 27-i tárgyalás anyagának ismertetésével törvényi kötelezettségének eleget tett, (Be. 287.§ (4) bekezdése), ennek ellenére az ítélet bevezető részében megjelölte a 2012. január hó 27-i határnapot, melyet értelemszerűen mellőzni kellett.

A Fővárosi Törvényszék nem minden esetben tartotta be a kiemelt ügyekre irányadó kérdezési sorrendet (Be. 554/M,554/N.), időnként az ügyészt és a védőt megelőzően intézett kérdést pl. II.r. vádlotthoz és egyes tanúkhöz.

Az elsőfokú bíróság egyetlen tanú esetében sem látta szükségét azon figyelmeztetés foganatosításának, hogy a tanú nem köteles olyan kérdésre nyilatkozni, amellyel magát, vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná. (Be. 82.§(1) bekezdés b.) pont, Be. 8.§ önvádra kötelezés tilalma)

A másodfokú bíróság megítélése szerint 1. sz. tanú esetében ezen kioktatás mellőzhetetlen lett volna. Az 1. sz. tanú kioktatás nélkül olyan körben is nyilatkozott, amellyel magát bűncselekmény elkövetésével vádolta.

A figyelmeztetés megtörténte, a válaszadás és ennek jegyzőkönyvezése nélkül a tanú vallomása azon részében, amelyre vonatkozóan ki kellett volna oktatni mentességi jogára, és amely körben a vallomását ténylegesen megtagadhatta volna, bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe a Be. 78.§ (4) bekezdése és 84.§-a alapján. (Legfelsőbb Bíróság Bt.I.1178/2004. számú jogeset, BH 2006. 317)

Észlelte a másodfokú bíróság azt is, hogy a 2. sz. tanú részére engedélyezett (31. szám alatt) írásbeli tanúvallomás (48. szám alatt) nem felel meg az írásbeli tanúvallomás alaki követelményeinek, a gépelt vallomást a tanú aláírta. (Be. 85.§ (5) bekezdés) A törvény bírói vagy közjegyzői hitelesítést is megkövetel - ha a tanú nem saját kezűleg írja, hanem gépeli vallomását - mely jelen esetben nem történt meg, ezért a 2. sz. tanú vallomása bizonyítékként nem vehető figyelembe.

A fenti relatív eljárási szabálysértések sem egyenként, sem összességükben nem olyan súlyúak, amelyek az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezhették volna, az ügy érdemére kihatással nem voltak. A 2. sz. tanú vallomásának kirekesztése a tényállás megalapozottságát nem érinti.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság 1. sz. tanú és a 2. sz. tanúk vallomását részben, illetve a maga teljességében kirekesztette a bizonyítékok köréből.

Az elsőfokú bíróság valamennyi olyan bizonyítékot beszerezett és értékelési körébe vont, amelyek a tényállás megállapításához szükségesek voltak, azokat okszerűen, az ésszerűség és a logika követelményeinek szem előtt tartásával értékelte, mérlegelte.

A rendelkezésre álló bizonyítékokkal összhangban nagyobb részben megalapozottan állapította meg a tényeket, de az iratok tartalma alapján illetve helyes ténybeli következtetés levonásával a megállapított tényállás a Be. 351.§ (1) a./ pontja alapján mind a személyi részt, mind pedig a történeti tényállást illetően kiegészítésre szorul.

- a II.r. vádlottat az elsőfokú ítéletben a 4. oldal közepén felsorolt elítéléseket követően a Békéscsabai Városi Bíróság a 2011. október hó 24. napján kelt 11.B.399/2010/361. számú ítéletével - mely a Gyulai Törvényszék 2012. december hó 6. napján jogerős 4.Bf.76/2012/58. számú ítéletével emelkedett jogerőre - 3 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntette (Btk.318.§ (1) bekezdés I. fordulat és (5) bekezdés a./ pontja) és 3 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt mint visszaesőt halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. (Elkövetési idő:2007. október 26. -2008. február hó 22.) A Békés Megyei

Bíróság B.465/1997/23. számú ítéletéhez kapcsolódó feltételes szabadságot megszüntette. A vádlottal szemben a Békéscsabai Városi Bíróság 6.B.181/2010/76. számú határozatával alkalmazott próbára bocsátást hatályon kívül helyezte és a bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt indított büntető eljárást megszüntette. A vádlott ezen szabadságvesztés büntetésének letöltését még nem kezdte meg.

- A történeti tényállás I. pontja 2. bekezdésében a 2. sorban a vádlott rendbeliségét III.r.-re pontosítja.

A II. tényállást illetően a 7. oldal 1. bekezdése 9. sorában „az I. r. vádlott és a II.r. vádlott - néhány esetben a III.r. vádlott a kölcsönigényléshez szükséges, a hitelintézethez benyújtandó iratként átadta a hitelközvetítőnek....” szövegrészben az átadó személyét III.r. vádlottra pontosítja, az iratellenes megállapítást mellőzi. (3. sz. tanú tanúvallomása nyom. irat 2271. oldal, 4. sz. tanú tanúvallomása nyomozati irat 2293. oldal, mindkettejük tárgyalási vallomása 20. tárgyalási jegyzőkönyv 19-23. oldala, I.-II.-III.r. vádlottak nyomozati és tárgyalási szakban tett vallomásai alapján.)

- A 7. oldal 2. bekezdés 8. sorában a vádlottak elfogásának időpontját 2009. augusztus 3. napjára javítja. (vádlottak elfogásáról készített jegyzőkönyvek adatai)

A tényeket kiegészíti azzal, hogy az I. pontban leírt cselekmény kapcsán a Bank jelzése alapján a vádlottakat már figyelték, közölték velük, hogy a hitellel minden rendben van, 2009. augusztus 3-án kellett megjelenniük a bankban, amikor a rendőrség I.,II. és III.r. vádlottakat a helyszínen elfogta.

- A III. tényállást az iratok tartalma alapján az indokolásban egyébként helyesen írt tények figyelembe vételével az alábbiakkal egészíti ki és pontosítja az ítélet 32. oldal 1.-2.-3. bekezdésében írtakat a tények közé átemelve: I. és II.r. vádlottak 5. sz. tanúnak cégismertetőt, társasági szerződést, aláírási címpéldányt, cégkivonatot, éves beszámolókat, adóbevallásokat, bankinformációkat, bankszámlakivonatokat adtak át másolatban, a R. Banknál a cégadatok, mutatók alapján előzetes megtekintés során a hitel folyósítását lehetségesnek tartották, a szükséges nyomtatványt is a vádlottak rendelkezésére bocsátotta 5. sz. tanú. Az I.r. vádlott a hiteligénylő lapot aláírta. (nyom. iratok 439-597. oldalig fellelhető iratok) Mind I., mind II.r. vádlott tudott arról, hogy a mellékletként csatolt, nem a társaság valós gazdasági és pénzügyi helyzetét tükröző, meghamisított mutatókat tartalmazó iratok benyújtásra kerültek 5. sz. tanú által, a hitelbírálati folyamatot elindították, a bank az iratokat iktatta. 6. sz. tanú felhívta 5. sz. tanú figyelmét arra, hogy a másolatok az ügyintézéshez nem elégségesek, kérte, hogy a tulajdonosok vigyék be az eredeti okiratokat. A vádlottak augusztus 3.-i elfogása miatt erre már nem került sor, a benyújtott anyagot a hitel elbírálására jogosult központba 6. sz. tanú nem továbbította, mert az nem felelt meg az alaki követelményeknek.

- A tényállásból a 8. oldal első bekezdése utolsó két sorát, miszerint a folyószámlahitel folyósítására a hamis adatoknak a hitelintézet rendszerében történt ellenőrzése eredményeképpen nem került sor, mint iratellenes megállapítást mellőzi. (5. sz. tanú törvényesen felolvasott nyomozati tanúvallomása V. nyomozati kötet 19. oldal, 6. sz. tanú vallomása 2141. nyomozati oldal, I.r. vádlott vallomása nyomozati iratok V. kötetet 33. oldal, II.r. vádlott vallomása, V. kötet 41. oldal)

Helyesen rögzítette a Fővárosi Törvényszék a tényállásban a Békéscsabai Városi Bíróság 6.B.181/2010/76. számú ítéletében az I.r. vádlott vonatkozásában megállapított tényeket is.

A kiegészítésekkel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és az a másodfokú felülbírálat alapját képezte a Be.352.§ (2) bekezdése szerint.

A megállapított tényeket sem az ügyészség, sem a védelem nem vitatta.

Az elsőfokú bíróság mind a vádlotti vallomásokat, mind a tanúvallomásokat és a rendelkezésre álló okiratokat iratszerűen sorolta fel, azokat egyesével és egymással is összevetve a logika szabályainak megfelelően értékelte.

A 6. sz. tanú 27. oldal 4. bekezdésében írt vallomása kiegészítendő azzal, hogy az iratanyag, kérelem leadása után egy héttel 5. sz. tanú felhívta, és érdeklődött, mi a helyzet az elbírálással, ő a korábban elmondottakat megismételte, másolat alapján nem indít hitelbírálati eljárást.

Ehelyütt szükséges kitérni arra, hogy 1. sz. tanú kirekesztett vallomása (ítélet 24-25. oldalán) nem tartalmazott olyan részletet, amely az I. és II.r vádlottak vonatkozásában megállapított tényekre kihatással lett volna.

A 2. sz. tanú írásbeli tanúvallomása a gabonák fajtáját és minőségét, csomagolását illetően olyan elemeket tartalmazott, (ítélet 21. oldal utolsó bekezdése, 22. oldal 1. bekezdése) amelyre vonatkozóan szakértői vélemény állt rendelkezésre, kirekesztése nem érintette a történeti tényállás megalapozottságát.

Az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenysége helyes volt két kivételtől eltekintve. Egyrészt a III. tényállási pontban más tényeket állapított meg, mint amelyre vonatkozó bizonyítékokat egyébként helyesen mérlegelt, másrészt a II. tényállási pontot illetően iratellenes megállapítást tett abban a körben, hogy a meghamisított iratokat ki továbbította a hitelbírálatához.

A helyesen mérlegelt bizonyítékok alapján megállapított tények figyelembevételével az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett I. és II.r. vádlott bűnösségére valamennyi cselekmény vonatkozásában. A cselekmények minősítése is törvényes.

A védelem sem a bizonyítékok mérlegelését, sem pedig a cselekmények minősítését nem vitatta.

A másodfokú bíróság észlelte, hogy a Fővárosi Törvényszék az I.r vádlott vonatkozásában tévesen a Békéscsabai Városi Bíróság 6.B.181./2010/76. számú ítéletében a vádlottal szemben magánokirat-hamisítás vétsége miatt kiszabott próbára bocsátás intézkedést helyezte hatályon kívül a próbára bocsátás megszüntetése mellett. A téves megszövegezést a másodfokú bíróság javította, mert kizárólag az alkalmazott próbára bocsátást kimondó rendelkezést kell hatályon kívül helyezni. A vádlott bűnösségének megállapítása magánokirat-hamisítás vétsége miatt hatályban marad, ezért a megszövegezést helyesbítette. E helyütt utal a Fővárosi Ítéltábla arra is, hogy szerkezetileg a próbára bocsátással kapcsolatos rendelkezésnek meg kell előzni a bűnösség megállapítást.

A cselekmények minősítése körében rá kell mutatni arra, hogy helyesen döntött az elsőfokú bíróság akkor, amikor a vád által bünszövetségben elkövetettnek minősített cselekményt nem minősítette a Btk.137.§ 7. pontja szerint, bár ennek indokolását elmulasztotta. Nem volt megállapítható a bizonyítási eljárás alapján, hogy a vádlottak a cselekményeket szervezeten követték el, vagy ebben megállapodtak volna. A megállapított tényekből éppen az következik, hogy akkor folyamodtak újabb hitelért, amikor a korábbi nem tudták fizetni. Helyes ugyanakkor a cselekmények üzletszerűen elkövettként minősítése. Ekörben az elsőfokú bíróság indokolása helytálló.

Egyetértett az elsőfokú bíróság megállapításaival a másodfokú bíróság az I. tényállási pont vonatkozásában a hitelezési csalás büntette megállapításával. Osztotta a III. pontot illetően a cselekmény kísérleti szakának megállapítását illetően. (ítélet indokolása 32. oldal 2. bekezdése) A Btk. 18.§-a szerint ha a törvény külön elrendeli, előkészület miatt büntetendő, aki a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, az elkövetésre felhív, ajánlkozik, vállalkozik, vagy a közös elkövetésben megállapodik. A vádlottak közvetítő útján a hitelkérelmet benyújtották, a bank azt iktatta, a cselekmény kísérleti szakba jutott.

Az elsőfokú bíróság indoklása szerint 6. sz. tanú a benyújtott anyagot a hitelbírálatra jogosult központba nem továbbította, mert másolat alapján hitelbíráltnak a bank belső szabályzata alapján nem volt helye, az eredeti okiratokat pedig a vádlottak felhívás ellenére sem bocsátották rendelkezésre. A másolatok benyújtása miatt a cselekmény nem volt alkalmas arra, hogy a kívánt joghatást kiváltsa, mert a hitelügyintéző azt hitelbírálát végett az illetékes helyre nem is továbbította.

A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság okfejtését, azonban az indokolást e körben kiegészíti.

Az eszköz alkalmatlanságát nem elvontan, hanem az elkövetés konkrét körülményei között kell megvizsgálni, és választ adni arra, hogy az eszköz a konkrét feltételek mellett alkalmas volt-e a szándékolt eredmény előidézésére.

Alkalmatlan az az eszköz, ha az adott körülmények között, illetőleg az alkalmazott módon, mértékben vagy mennyiségben nem alkalmas a szándékolt eredmény előidézésére, bár arra más körülmények között, más módon, mértékben vagy mennyiségben felhasználva alkalmas lett lehet. (relatív alkalmatlanság)

A felülbírált ügyben az I. és II.r. vádlott által közvetítő útján a bankhoz eljuttatott meghamisított könyvelési anyagok, okiratok feltétlenül alkalmasak voltak a megtévesztésre, amelyet az is megerősít, hogy azokat a II. pont esetében a bank be is fogadta, a hitelbírálati eljárást ugyanezen benyújtott okiratok alapján lefolytatták.

Ugyanakkor a pénzüintézet arra jogosult dolgozója a belső szabályozásnak megfelelően a papírok befogadása (ügyféltől elvétele és iktatása) után nem intézkedett a hitelbírálati eljárás beindítása iránt, mert kizárólag másolatok álltak rendelkezésre, a kérelmező az eredeti okiratokat nem szolgáltatta. A másolatok benyújtása nem járhatott a szándékolt eredménnyel, a pénz megszerzésével, azaz károkozással. Az ügyben fel sem merült, hogy a pénzüintézet a másolatok alapján meg kívánta indítani a hitelbírálati eljárást, ennek ellenkezőjéről tájékoztatta az ügyfél képviselőjét, egy héttel későbbi érdeklődésre is e tényről közölte. Mindezért a vádlottak által megkísérelt csalás nem volt alkalmas arra, - relatíve alkalmatlan volt - hogy a pénzüintézetnek ténylegesen kárt okozzon.

A bank magatartása nem tette lehetővé a csalást, ezért a büntetés kiszabása során csekély súllyal értékelendő a kísérlet alkalmatlansága, a társadalomra veszélyessége igen jelentős a vádlottak terhére rótt bűncselekménynek. (230.000.000 forint hitelhez kívántak ilyen módon hozzájutni)

Az elsőfokú bíróság ítélete egyáltalán nem ad indokolást a közbizalom elleni cselekmények minősítését illetően. A vádlottak magánokirat-hamisítás vétségeként értékelt cselekményeit a másodfokú bíróság a Btk.12.§ (1) bekezdése alapján folytatólagosan elkövetettnek minősítette, mert az egyes jogügyletek kapcsán 2 jogviszony keretében több hamisított magánokirat került felhasználásra. Helyes a minősítés a II. tényállás kapcsán a Btk. 21.§ (2) bekezdése szerinti bűnsegédi elkövetői alakzat megállapításánál mindkét vádlott tekintetében.

Az I. tényállási pont kapcsán a hitelezési csalással kapcsolatban az ítélet 30. oldal 2. bekezdésében kifejtettek helytállóak abban a körben, hogy a hitelezési csalással halmazatban a magánokirat-hamisítás vétsége nem állapítható meg, látszólagos alaki halmazat áll fenn.

A büntetés kiszabás körében a másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság az I.r. esetében a halmazati büntetés körében nem jelölte meg, hogy azt a megszüntetett próbára bocsátás miatt magánokirat-hamisítás vétsége miatt is kiszabja, ezért azt a másodfokú bíróság a rendelkező részben pótlólag megjelölte. A

próbára bocsátást kimondó rendelkezés hatályon kívül helyezésére törvényesen került sor.

A büntetés kiszabás körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság nem tárta fel teljes körűen és nem is értékelte a súlyosító körülményeket súlyuknak megfelelően. I.r. vádlott vonatkozásában az enyhítő körülménynek közül mellőzni kell büntetlen előéletét, helyette a súlyosító körülmények között kell értékelni, hogy korábban vagyon elleni bűncselekmény (hasonló jellegű bűncselekmény) már felelősségre volt vonva. Tovább súlyosít, hogy a közbizalom elleni cselekményeket a vádlottak folytatólagosan valósították meg. Mindkettejük esetében súlyosít a vagyon elleni cselekmények társtettesi elkövetési alakzata. A II.r. vádlott esetében büntetett előéletén belül értékelni kell, hogy visszaeső, hogy jelen cselekményeit részben feltételes szabadság hatálya alatt követte el. A Békéscsabai Városi Bíróság 11.B.399/2010/361. számú ítélettel kiszabott szabadságvesztés vonatkozásában a cselekmények elkövetési ideje 2007. október 26. és 2008. február 22. közötti, tehát az is megállapítható esetében, hogy eljárás hatálya alatt valósította meg cselekményeit. Az ítéleti tényállásokból az is kitűnik, hogy a vádlottakkal szemben az U. Bank Hungary Zrt. már 2008. július 29. napján feljelentést tett, (nyomozati iratok 39. oldal) azaz folyt a büntetőeljárás, amikor a II.-III. pontban írt cselekményüket elkövetették.

További enyhítő körülmény mindkettejük javára, hogy egyik közbizalom elleni cselekményüket bűnsegédként valósították meg.

Kimondható, hogy a vádlottakkal szemben az enyhítő szakasz alkalmazása mellett - mely a súlyosabb cselekmények kísérleti szakára hivatkozással lehetséges - az elsőfokú bíróság által alkalmazott mértékű büntetés nem alkalmas a Btk. 37.§-ban írt cél eléréséhez. Az I.r. vádlottal szemben a cselekmények jellegét, a halmazatot, az egyéb súlyosító körülményeket figyelembe véve a büntetési célok szabadságvesztés végrehatása nélkül nem érhetők el, a kiszabott büntetések is eltúlzottan enyhék. Az I.r. vádlott által hivatkozott rendezett családi állapot, kiskorú gyermekről történő gondoskodás a fent írt körülmények tükrében nem alapozhatja meg a felfüggesztett szabadságvesztés büntetés alkalmazását.

Minderre figyelemmel a másodfokú bíróság mindkét vádlott szabadságvesztés büntetését jelentősen súlyosította, mely arányos az elkövetett cselekményekkel, a büntetés kiszabási körülményekkel és a belső arányosság követelményének is megfelel. I.r. vádlott büntetésének felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzte, a Btk. 89.§ (1) bekezdése szerint a két évet meg nem haladó szabadságvesztés büntetés végrehajtása függeszthető fel. I.r. vádlottat a Btk. 53-55.§-i alapján a közügyek gyakorlásától is a főbüntetéshez igazodó mértékben 2 évi időtartamra eltiltotta.

A másodfokú eljárásban beszerzett erkölcsi bizonyítvány és ítélet kiadmányok alapján a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a Békés Megyei Bíróság B.465/1997/23. számú ítéletéhez kapcsolódó feltételes szabadság már megszüntetésre került a Békéscsabai Városi Bíróság 11.B.399/2010/361. számú

2012. december hó 6. napján jogerős ítéletével, ezért ezen rendelkezést a Fővárosi Törvényszék ítéletéből mellőzte.

Az ítélet járulékos rendelkezései a bűnjelekkel kapcsolatosan és a bűnügyi költség viselésével összefüggésben törvényesek, az állam által viselt bűnügyi költség összegét a másodfokú bíróság az iratok tartalmának megfelelően megjelölte.

Az I.r. vádlott megváltozott lakóhelyét a felmutatott lakcímkártya alapján a másodfokú bíróság az ítélet rendelkező részében rögzítette.

A fent írtakra figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Fővárosi Ítéltábla a Be.361.§ szerinti nyilvános ülés keretében eljárva a Be.372.§ (1) bekezdése alapján büntetés kiszabási részben megváltoztatta mindkét vádlott vonatkozásban, egyebekben a Be.371.§ (1) bekezdése alapján annak helyes indokainál fogva helybenhagyta.

A II. vádlott védelmével kapcsolatban a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be.381.§ (1) bekezdése és 338.§ (1) bekezdés alapján megállapította, viselésére II.r. vádlottat kötelezte.

Budapest, 2013. év január hó 22. napján

Dr. Lasso Gabor
tanács elnöke

Dr. Fatalin Judit
eloadó bíró

Dr. Ujvari Akos
bíró

A Fővárosi Törvényszék 2012. május hó 3. napján kelt 9.B.1051/2011/66. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.317/2012/14. számú ítéletével eszközölt változtatással I.r. és II.r. vádlottak tekintetében 2013. január hó 22. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált!

Budapest, 2013. év január hó 22. napján

Dr. Lassó Gábor s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:
Weszely-Földvárszki Tünde
tisztviselő